

TARBIJAVAIIDLUSTE KOMISJONI OTSUS

Asja number 19-1/25-01056
Otsuse kuupäev 10.03.2025
Komisjoni koosseis Jüri Aava

Tarbija
Kaupleja AS Inbank Finance (16197915)

Tarbija nõue Tarbija esindaja nõue: Lepingu ülesütlemine

Resolutsioon:

1. Jätta avldus rahuldamata.

Asjaolud:

Tarbijal on kohtu poolt määratud eestkoste. Tarbijale on sellest hoolimata pakutud järelmaksuga telefoni.

Telefoni tagastada pole võimalik.

Kaupleja seisukoht:

Kui tarbija tagastab toote uuena, siis saab finantsteenuse lepingu tühistada.

Komisjoni põhjendus:

Tarbija sõlmis kauplejaga kolmepoolse järelmaksu lepingu, millega kaupleja finantseeris tarbija poolt soetatud telefoni iPhone 15 Pro 256 GP Black Titanium ostu. 11.11.2024 võttis kauplejaga ühendust tarbija seaduslik esindaja ning andis teada, et tegemist on piiratud teovõimetu isiku poolt tehtud tehinguga. Kaupleja palus tagastada telefoni müüjale, et kaupleja saaks lepingu tühistada. Tarbija esindaja leidis, et tema telefoni tagastama ei pea, kuna see võib olla juba tarbija poolt lõhutud või võõrandatud. Kaupleja leidis, et lepingu sõlmimise hetkel polnud võimalik tuvastada, et lepingu sõlminud isik oli piiratud teovõimega, kuna isikutunnistusel vastav märge puudus. Komisjon leiab, et kaupleja vastuväited on põhjendatud, kuna siseministri määruse "Isikutunnistuse vorm ja tehniline kirjeldus ning isikutunnistusele kantavate andmete loetelu" § 4 lg 3 kohaselt kanatakse piiratud teovõimega isiku isikutunnistuse esiküljele kolm rukkilille stiliseeritud kujutis. Komisjon nõustub kauplejaga, et ITDS § 14 lg 1 on dokumendi kasutaja kohustatud dokumendi välja andnud valitsusasutust teavitama kuu jooksul andmete muutumisest arvates. Kohtumäärus nr 2-15-11061, millega otsustati eestkoste pikendamine tarbijale tehti 25.06.2020. Seega leiab komisjon, et muutmata jäänud isikutunnistuse tõttu tekkis olukord, mille

tõttu oli kauplejal võimalik jätta lepingut sõlmimata. Samas nõustub komisjon, et sõlmitud leping oli tühine. TsÜS § 11 lg 1 kohaselt on piiratud teovõimega isiku poolt seadusliku esindaja eelneva nõusolekuta tehtud mitmepoolne tehing tühine, välja arvatud, kui seaduslik esindaja tehingu hiljem heaks kiidab. Tegemist on piiratud teovõimega isiku huvide kaitseks sätestatud üldreegliga, mille kohaselt tuleb üldjuhul eeldada piiratud teovõimega isiku poolt tehtud mitmepoolse tehingu kehtetust. Seejuures ei sõltu tehingu kehtivus või kehtetus sellest, kas tehingu teine pool oli teadlik teise poole teovõime piiratusest või selle ulatusest. Riigikohtu praktikas on käsitletud teovõimetu või piiratud teovõimega isikute poolt tehtud tehingute tühisust ja sellest tulenevaid tagajärgi. RKTko selgitas õiguslikke asjaolusid kohtulahendis 2-22-115921, kus piiratud teovõimega isik sõlmis seadusliku esindaja eelneva nõusolekuta tarbimislaenulepingu. Kolleegium leidis, et selline leping on tühine, mistõttu isik ei pea täitma lepinguga seotud kõrvalkohustusi, nagu intressi maksmine. Siiski tuleb üldjuhul tühise lepingu alusel saadud raha tagasi maksta. Oluline on, et piiratud teovõimega isikul on laiem võimalus esitada rikastumise äralangemise vastuväide juhul, kui saadud raha on ära kulutatud. Näiteks, kui isik on teinud kulutusi, mida mõistlik seaduslik esindaja ei oleks põhjendatuks pidanud, ja kulutuste eest ei ole saadud vastusooritust või selle väärtus ei ole säilinud, võib rikastumine olla ära langenud. Lisaks tuleb arvestada, et piiratud teovõimega isiku tehtud tehing, millega ta on saadud raha ära kulutanud, võib omakorda olla tühine, mis annab isikule võimaluse nõuda tehingu alusel üleantu tagastamist. Seega rõhutab Riigikohtu praktika, et teovõimetu või piiratud teovõimega isiku poolt ilma seadusliku esindaja nõusolekuta sõlmitud tehingud on tühised. Sellistel juhtudel ei pea isik täitma lepingust tulenevaid kõrvalkohustusi, kuid üldjuhul tuleb saadud hüved tagastada, arvestades võimalikke rikastumise äralangemise vastuväiteid. Käesoleval juhul on komisjoni poolt tuvastatud tarbija poolt tehtud tehingu (järelmaksulepingu) tühisus TsÜS § 11 lg 1 alusel ning vastavalt TsÜS § 84 lõikele 1 tagastatakse tühise tehingu alusel saadu vastavalt alusetu rikastumise sätetele kui seaduses ei ole sätestatud teisiti. Kaupleja esitas tarbija vastu nõude VÕS § 1028 lg 1 ja VÕS § 1034 lg 1 alusel. Komisjoni hinnangul on nõue seaduslik ning seetõttu tarbija avaldus rahuldamisele ei kuulu. Komisjon märgib, et Riigikohtu praktikat arvestades võib olla tarbijal õigus nõuda tema poolt võõrandatud telefon tagasi, kuna ka see tehing on tehtud eestkostja nõusolekuta ning seetõttu tühine.

TKS § 60 lg 2 järgi kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi võivad nad pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Jüri Aava

/allkirjastatud digitaalselt/